

Gatheka nr. 11

Sufi Mystisisme III.

Den metode hvorved en mystiker forbereder sitt hjerte til å betre den åndelige vei.

For det første spør man: "Hva er hjertet og hvor er hjertet?" Mennesket er vant til å si at hjertet ligger i brystet. Ja, det er sant. I menneskets bryst finns et nervesenter som har så meget å gjøre med følelsene, at hjertet alltid er avbildet i brystet, det senter som er mest mottagelig for følelser. Når et menneske føler en stor glede, så er det i dette senter han føler det, som om noe lyste opp og ved at dette senter opplyses, synes hele mennesket å bli lys, han føler det som om han kunne flyve, som om hans liv var fylt av glede. Men er derimot bekymring og fortvilelse kommet inn i hans liv, så har det sin virkning også på senteret. Han føler det som om strupen snørte seg sammen og som om en tung byrde hadde lagt seg på åndedrettet. Dette viser på nytt at det er dette senter som føler.

Men det er ikke bare det som er hjertet. Vi kan likne det med et speil, som er stillet foran hjertet med brennpunktet i hjertet, og hver en ting, hver eneste følelse i menneskets fysiske vesen viser seg så i dette speil. Likesom mennesket er uvitende om sin sjel, så vet han hverken hvor hans hjerte er, eller hvor det senter finns som gjenspeiler hans følelser. Dette er et faktum som er kjent av vitenskapsmenn, så vel som det faktum at det er hjertet, som danner et barns begynnelse. Men hvis man kommer inn på mystikerens oppfatning, så vil man finne at det er hjertet, som er formens begynnelse, at også ånden har sin begynnelse, den som gjør mennesket til individ. For denne ånds dyp er i virkeligheten det, vi kaller hjertet. Av dette forstår vi at det finnes noe slikt som et hjerte, og at det er det dypeste dyp i menneskets vesen, og hvis man virkelig vet noe om det, så kommer det fra de inntrykk man mottar i dette nervesenter, som finnes i menneskets bryst, og derfor kaller menneskene det for hjertet.

I vår tid legger menneskene mindre vekt på følelse, de stoler mere på sin intelligens, sin forstand. Grunnen er, at når man møter de to slags mennesker, forstands- og følelsemenneskene, så synes man kanskje, at der er større balanse hos forstandsmennesket enn hos følelsemennesket. Og dette kan uten tvil være sant. Men mangelen på balanse kommer nettopp av den samme grunn, at der finns en kraft som er større enn forstanden, og det er følelsen. Jorden er fruktbar, men ikke så levende og sterk som vannet. Forstanden er skapende, og allikevel er den ikke så sterk og så mektig som hjertet og følelsen. Og i virkeligheten vil forstandsmennesket til slutt også vise seg å være ubalansert, hvis han ikke samtidig har utviklet den følsomme side hos seg.

Finns der ikke mange mennesker, om hvem deres omgivelser sier: "Jeg liker ham, elsker ham, beundrer ham, men han lukker sitt hjerte?" Den som lukker sitt hjerte, kan hverken elske andre helt eller tillate andre å elske ham helt. Dessuten, det menneske som bare er et forstandsmenneske, blir med tiden skeptisk, tvilende, vantro og nedbrytende, fordi der ikke er noen kraft i hans hjerte, som kan holde det i likevekt. Sufien anser det å kultivere hjertets hengivenhet som det beste middel til å oppnå åndelig forståelse. Dette kan synes å være helt forskjellig fra det de fleste tenker og mener, men han som lukker sitt hjerte for mennesket, han lukker sitt hjerte for Gud. Jesus Kristus sa ikke: "Gud er forstand, han sa, Gud er Kjærlighet." Og derfor hvis der finns en fred fra Gud - en Guds fred -, så kan den finns overalt. Og finne den ikke i noen kirke på jord eller i himmelen ovenover, så finns den iallfall i menneskets hjerte. Det sted hvor du kan være sikrest på å finne Gud, det er i et kjærlig menneskes elskende hjerte.

Det kan muligens sies, at ved forstandens hjelp vil mennesket handle overensstemmende med en viss moralsk standard, men det gjør ikke et menneske god. Er menneskene gode og rettferdige, så er det blitt gode på en kunstig måte. Selv alle fanger kan tilslutt bli rettferdige, det er målet. Men hvis en naturlig godhet og rettferdighet kan finnes noensteds, så må det være i den hjertets kilde, hvor livet rører seg og bryter frem som en spirende dyd, og hvor hver eneste dråpe av dette blir til en levende dyd. Dette viser, at godhet er ikke frembragt av mennesket, den er selve hans vesen. Og hvis han mangler godhet, så er det ikke hverken av mangel på trening, eller fordi trening er det som trenges mest, det er fordi han ennå ikke har funnet seg selv. Godhet er naturlig. Det er nødvendig for et normalt menneske å være god. Ingen behøver å undervise i, hvordan man skal leve et godt og rettskaffent liv. Hvis kjærligheten er fakkelen på hans vei, så vil den vise ham, hva ærlighet, æresord, nestekjærlighet eller et rettskaffent liv vil si. Undertiden ser vi at en ung mann med alle ungdommens voldsomme tilbøyeligheter, at han møter en ung pike som han begynner å elske, og hvis han virkelig elsker henne, begynner han å forandre sitt liv, han blir mild fordi han må trene seg for hennes skyld, han forsaker og gir avkall på det han aldri før var villig til å forsake eller gi avkall på. Og på samme måte viser det seg, at hvor der er kjærlighet, der er ikke tilgivelse så vanskelig. Et barn kommer til sin mor, og til tross for at det har fornærmet henne de tusen ganger, ber det henne om tilgivelse, det er ingen annen å gå til, og øyeblikkelig er morens hjerte ferdig til å tilgi. Tilgivelsen var der, den ventet bare på å bli kalt på for å manifesteres. Det menneske som eier følelse, kan ikke annet enn å være god og snill. Et menneske hvis følelser gir seg tilkjenne like overfor et annet menneske, han ser ved hjelp av barnets følelser, hva barnet ønsker. Og et slikt menneske anslår også en sympatisk tone hos alle og enhver, og han finner nettopp det berøringspunkt som gir ham kontakt med hver en sjel han møter, fordi han selv har kjærlighet.

Der finns mennesker som sier: Men er det ikke uklokt å gi seg selv på den måte, å la sin ømhet og kjærlighet strømme ut til alle og enhver, for menneskene er ikke å stole på? Men jeg ville si: Hvis et menneske er snill og god, så bør denne godhet manifestere seg til alle og enhver, hjertets dør bør ikke lukkes.

En mystiker - som Jesus Kristus sa: Elsk din venn. Og han gikk enda lenger, han sa: Elsk din fiende. Den samme vei går Sufien. I sin følelse av barmhjertighet overfor sine medmennesker ser han Guds kjærlighet. Og ved å vise alle og enhver kjærlighet, viser han sin kjærlighet til Gud. På dette punkt er Sufiens og Yogiens fremgangsmåte forskjellig, Yogien er ikke uvennlig, men han sier: Jeg elsker dere alle, men jeg finner, det er bedre at jeg holder meg borte fra dere, for eders sjeler famler alltid i mørke, mens min sjel lever i lyset. Gjennom mitt vennskap med dere, ville jeg forderve min sjel. Derfor er det bedre at jeg holder meg borte og elsker dere på avstand. Sufien sier: "Dette er en prøvelse, men den må gjennomleves, og jeg vil ta opp mine daglige plikter slik de kommer til meg." Til tross for at han vet hvor liten vekt han bør legge på denne verdens ting, og til tross for at han ikke verdsetter dem særlig høyt, -så utfører han allikevel sine plikter mot dem som elsker ham, som holder av ham, som er avhengig av ham og som følger ham. Like overfor dem som ikke liker ham, som kanskje forakter ham, forsøker han å finne ut, på hvilken måte han best kan møte dem. Han lever i verden, og allikevel er han ikke av verden. Hovedprinsippet for Sufien blir derfor det å elske menneskene, for den ser han oppfyllelsen, meningen og hensikten med sitt liv.

Hvor sant det er at de, som elsker sine fiender men mangler tålmodighet, at deres liv kan sammenliknes med en brennende lampe som bare har ganske lite olje. Den kan ikke holde ut og tilslutt vil flammen svinne hen. For oljen i kjærligheten er tålmodighet. Dessuten, hva er

det som er oljen på kjærlighetens sti? Fra begynnelsen til slutt: Uselvskhet, selvoppofrelse. Den som sier: Gi og ta, han kjenner ikke kjærlighet, han forstår bare forretning.

Et menneske sier kanskje: Jeg har engang elsket dypt og inderlig, men jeg ble skuffet. Det er omtrent som om et menneske ville si: Jeg grov i jorden, men da sølen og smusset kom, ble jeg skuffet. Det var sant at der kom smuss og søle, men hadde han hatt tålmodighet, ville han en dag nådd vannet. Bare tålmodighet kan holde ut. Bare utholdenhet kan gjøre stor. Den eneste vei til storhet er utholdenhet. Det er utholdenhet som gjør tingene verdifulle og menneskene store.

Imitasjonen av gull kan være like så skjønn som virkelig gull, imitasjonen av diamanten like så klar som en virkelig diamant. Forskjellen er at den ene kommer til kort, når varigheten skal prøves, mens den annen består prøven. Og allikevel må ikke mennesket sammenlignes med tingene. Mennesket har noe guddommelig i seg, og han kan bevise dette ved sin utholdenhet på kjærlighetens sti.

Og spørsmålet er nå: Hvem skal man elske, og hvordan skal man elske? Hva vi enn elsker, enten det så er plikt, menneskelige vesener, kunst, venner, et ideal eller våre medmennesker, så har vi sikkert åpnet den dør, hvorigjennom vi må passere for å nå den kjærlighet som er Gud. Kjærlighetens begynnelse virker nærmest som en unnskyldning, men den leder til det kjærlighetens ideal som er Gud alene. Mange sier: "Jeg kan elske Gud, men ikke de menneskelige vesener." Det ville være det samme, som om man sa til Gud: "Jeg elsker deg, men ikke ditt bilde."

Kan noen hate de menneskelige vesener, i hvem Guds bilde finns og allikevel påstå, at de elsker Gud? Hvis man ikke er tolerant og heller ikke villig til å ofre, kan man så med sannhet si at man elsker sin Herre og Gud? Det første som må læres, er hjertets utvidelse, og hjertets oppvåknen er den indre følelse. Hvis der finns et bevis på hellighet, så består det ikke i ordenes makt, ikke i en høy stilling - hverken spirituell eller intellektuell - heller ikke er magnetisme et bevis på at man eier den hellige ånd - den ånd som bare gir seg uttrykk i kjærlighet til våre medskapninger, i en uavbrutt strøm av kjærlighet fra den guddommelige side og som finns i menneskets hjerte. Og er først denne fontene åpnet, så renses den hjertet og gjør det så gjennomsiktig, at det kan se såvel den ytre som den indre verden. Hjertet blir da et redskap for sjelen, så hjertet kan se alt - innad som utad - ja slik at mennesket ikke bare står i forbindelse med et annet menneske, men også med Gud.